

Z á p i s

z 1. zasedání Vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV,
konaného dne 25. ledna 1989 v zasedací místnosti PF UK Praha

Přítomni: M. Kodým, V. Císař, J. Hudeček, J. Janoušek, J. Khol,
M. Kořínek, P. Krejčí, J. Linhart, K. Pavlica, M. Přadka,
J. Skálka, J. Skalková, I. Slaměník, R. Štepanovič

Omluveni: O. Baláž, V. Hošek, D. Kováč, J. Přívratská, J. Semrád,
M. Stríženec, M. Sýkora

Přizváni: V. Kopejtko - ÚV KSČ (omluven)
člen korespondent ČSAV J. Petr (omluven)

Zasedání zahájil předseda kolegia M. Kodým, který uvítal všechny přítomné a v úvodu blahopřál člence korespondentce ČSAV J. Skalkové při příležitosti jejího významného životního jubilea. Dále M. Kodým blahopřál prof. PhDr. J. Janouškovi, DrSc. ke zvolení členem korespondentem ČSAV.

I/ Pedagogické a psychologické problémy lidských práv a humanitární spolupráce jako aktuální potřeba přestavby společenského života

M. Kodým nejprve zdůvodnil zařazení této problematiky v kontextu s aktuálními úkoly, týkajícími se přestavby života naší společnosti. Upozornil členy kolegia na hlavní myšlenky podkladového materiálu, který k této problematice zpracoval v kooperaci s J. Kholem a M. Kořínkem. Podal též podrobný komentář k tomuto textu a poukázal na vztah problematiky lidských práv a humanitární spolupráce k úkolům současné etapy rozvoje společnosti. Zároveň informoval členy kolegia o ustavení Výboru čl. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci a seznámil členy kolegia s jeho úkoly a hlavní náplní jeho činnosti. V závěru svého vystoupení položil M. Kodým důraz na účast věd, a zvláště společenských věd, v delším rozpracovávání problematiky lidských práv a humanitární spolupráce.

J. Khol informoval o náčrtu psychologických aspektů problematiky - zdůraznil, že se v současné etapě jedná především o

iniciování diskuse a poukázání na souvislosti. Dále J. Khol konstatoval, že část materiálu týkající se humanitární spolupráce je zřejmě na rozdíl od problematiky lidských práv méně pregnantní: již obsah problematiky lidských práv je sám o sobě velmi široký a otázky humanitární spolupráce toto pole ještě dále rozšiřují.

M. Kořínek rovněž podal úvodní informaci k podkladovému materiálu v oblasti úlohy pedagogických věd a konstatoval, že širší pojetí této problematiky souvisí velmi úzce s aktuálním společenským vývojem. Navrhl vytyčit zvlášť otázku občanských práv a ujasnit specifika pedagogického a psychologického přístupu k lidským a občanským právům.

V následující diskusi bylo zdůrazněno:

- společenskou závažnost problematiky je nutno analyzovat v souvislosti s náplní práce psychologů a pedagogů; dále je třeba rozpracovat problematiku etiky v souvislosti s otázkami lidských práv a humanitární spolupráce;
- závažná je otázka identifikace příčin vedoucích k deformacím interpersonálních vztahů a realizace lidských práv a humanitární spolupráce;
- bylo též konstatováno, že by se nemělo jednat pouze o módní záležitost, ale o součást rozpracovávání vědeckých disciplín a rozvoje příslušných pracovišť. V této souvislosti bylo zdůrazněno, že řada disciplín v rámci pedagogiky a psychologie otázky lidských práv již řeší; celospolečenské řešení této otázky však zahrnuje i aspekty ekonomické, právní, filozofické, etické, atd. Akcent by měl být též položen na dialektiku vztahů práv a povinností občanů. Závažnou součástí komplexu otázek lidských práv a humanitární spolupráce tvoří též ekologická problematika;
- potřebným se též jeví koncipování souvislostí s určitou tradicí řešení otázek lidských práv a humanitární spolupráce v pedagogice a psychologii (např. souvislost s výzkumem individuálního a společenského vědomí, problematikou informatizace v kontextu demokratizace společnosti, vztahu etiky a kreativity, atd.);

- bylo též poukázáno na významnou souvislost otázek lidských práv s problematikou utváření hodnot člověka. V této souvislosti vystupují do popředí otázky hodnotové orientace z hlediska upletnění lidských práv;
- samostatnou otázkou se jeví v této souvislosti být vztah práv a povinností občanů; ukazuje se celospolečenská potřeba koncipování vztahů mezi právy a povinnostmi občanů současné etapy rozvoje společnosti, jež by reflektovaly organické sepětí osobního a kolektivního prvku;
- problematika lidských práv a humanitární spolupráce se jeví též jako velmi závažná v kontextu mezinárodního politického vývoje, v souvislosti s aktuálním vývojem vztahů ve společnosti i vztahů mezi národy.

K o l e g i u m

konstatovalo, že otázky lidských práv a humanitární spolupráce jsou z hlediska pedagogických i psychologických disciplín velmi aktuální, přičemž v obou vědních disciplínách existuje dlouhodobý zájem o tuto problematiku.

Ukládá:

- 1/ dopracovat podkladový materiál na základě výsledků diskuse a jednání v pedagogické a psychologické komisi VKPP;
- 3/ navrhnout možnosti využití materiálu a zařazení problematiky lidských práv a humanitární spolupráce do výzkumných plánů;
- 3/ navrhnout plausibilní koncepci vztahů mezi problematikou lidských práv a humanitární spolupráce a strukturou úkolů SPZV;
- 4/ předat konečnou verzi materiálu odd. společenských věd

II/ Výroční hodnocení činnosti VKPP a komisí za rok 1988

Vl. Kebza přednesl návrh výročního hodnocení VKPP, zpracovaný podle osnovy dané interní normou. Konstatoval, že činnost kolegia se týkala především odborných a koncepčních otázek a že plán činnosti kolegia i jeho komisí byl splněn.

K o l e g i u m

- 1/ bere zprávu o činnosti VKPP na vědomí;
- 2/ ukládá sekretariátu předat zprávu v termínu prezídiu ČSAV.

III/ Zpřesnění koncepce a plán činnosti kolegia na rok 1989 na základě návrhů komisí kolegia

M. Kodým seznámil kolegium s návrhem plánu práce na rok 1989, přičemž akcentoval především návrh hlavních témat jednání. Po diskusi

k o l e g i u m

doporučuje změnit pořadí hlavních témat březnového a květnového zasedání. V ostatních bodech byl plán práce schválen.

IV/ Hodnocení činnosti Čsl. pedagogické a Čsl. psychologické společnosti při ČSAV za rok 1988

Za Čsl. pedagogickou společnost při ČSAV přednesl zprávu její předseda J. Skalka. Konstatoval, že práce společnosti byla zaměřena především na objasňování aktuálních problémů výchovy a vzdělání v období urychlení sociálně ekonomického rozvoje socialistické společnosti a utváření socialistického vědomí člověka. Aktivita společnosti i všech jejích orgánů se soustředila zvláště na řešení závažných problémů pedagogické teorie a praxe, vyplývajících z dalšího zkvalitňování čsl. výchovně vzdělávací soustavy. Mezi hlavními akcemi společnosti uvedl J. Skalka celostátní vědeckou konferenci "K dosavadním výsledkům a k zefektivnění pedagogického výzkumu v 8. pětiletce", dvoudenní seminář týkající se přípravy obsahového zajištění čsl. účasti na X. světovém pedagogickém kongresu, který se bude konat v srpnu 1989 v Praze, a 2. sjezd Čsl. pedagogické společnosti, který bilancoval činnost společnosti za uplynulé období a prokázal, že společnost se stala nezbytnou součástí aktivit realizovaných v rámci pedagogické vědy a významně se podílela na rozvoji pedagogické teorie i praxe.

Zprávu za Čsl. psychologickou společnost při ČSAV přednesl její předseda K. Pavlica. Uvedl, že společnost splnila stanovený

plán práce a soustředila se především na řešení závažných aktuálních otázek rozvoje psychologických disciplín, ale zabývala se též dalším rozvojem spolupráce s různými oblastmi společenské praxe. K. Pavlica dále konstatoval, že v hodnoceném období došlo k podstatnému zkvalitnění činnosti sekcí i poboček společností. V rámci aktivit společnosti byla organizována řada odborných seminářů a vědeckých konferencí v rámci ČSR i ČSSR. Společnou akcí všech sekcí, odborných skupin, komisí a poboček společnosti byly XIV. olomoucké psychologické dny s celou řadou tematických sekcí, zaměřených k otázkám aktuálních možností účasti psychologie v procesu přestavby společnosti.

K o l e g i u m

bere se souhlasem na vědomí zprávy předsedů obou společností a kladně hodnotí aktivní a iniciativní přístup společností jak k rozvoji obou vědních disciplín, tak k řešení aktuálních společenských problémů. Zároveň kolegium oceňuje výhledovou orientaci činnosti obou společností na příští období.

V/ Hodnocení vědecké výchovy za r. 1988 - zpráva pro prezídium

M. Přadka informoval kolegium o obhájených kandidátských disertačních pracích v oborech pedagogika, psychologie a pedagogická psychologie a každou z obhájených disertací stručně zhodnotil. Konstatoval, že všech osm obhájených disertací řeší vědecky aktuální problémy, že témata zpracovávaných disertací jsou v souladu se strukturou úkolů SPZV na mateřských a školících pracovištích, a že zpracovávání autoreferátů i oponentských posudků bylo ve všech případech realizováno v souladu s požadavky vyhlášky. Kladně též zhodnotil ve všech případech průběh obhajob.

V diskusi bylo konstatováno, že oproti předchozím obdobím vzrostl počet kritických připomínek, vznášených k obhajovaným pracem jak v rámci zpracovávání oponentských posudků, tak v rámci vlastního průběhu obhajoby. Celkově lze konstatovat, že náročnost se v oblasti vědecké výchovy v uplynulém období dále zvýšila.

v rámci diskuse též M. Kodým informoval o realizovaných doplňcích do návrhu struktury odborné kandidátské zkoušky.

K o l e g i u m

- 1/ bere zprávu se souhlasem na vědomí
- 2/ ukládá sekretariátu předat uvedenou zprávu odboru vědecké výchovy ÚP ČSAV

VI/ Projednání návrhů na udělení cen ČSAV za výsledky vědecko-výzkumné práce za rok 1988

Kolegiu nebyl předložen žádný návrh.

VII/ Projednání návrhů na propůjčení státních vyznamenání členům a pracovníkům ČSAV k životním jubileím v I. pololetí 1990

Kolegiu nebyl předložen žádný návrh.

VIII/ Projednání návrhů na propůjčení medaile Za obětavou práci pro socialismus k ukončení aktivní činnosti v I. pol. 1990

Kolegiu nebyl předložen žádný návrh.

IX/ Návrhy na udělení Společných plaket prezidia ČSAV a ÚV SSM v r. 1989

Kolegiu nebyl předložen žádný návrh.

X/ Ediční záležitosti

Kolegiu nebyl předložen žádný návrh.

XI/ Zprávy z prezidia

Členové kolegia se seznámili se zápisem z LVI. valného shromáždění členů ČSAV, se zápisem z 1. mimořádného zasedání prezidia ČSAV a se zápisy z 12. a 13. zasedání prezidia ČSAV.

XII/ Kontrola zápisu

Zápis ze 6. zasedání VKPP ČSAV byl schválen bez připomínek.

XIII/ Různé - kolegiu nebyl předložen žádný námět.

Schválil:

Prof. PhDr. M. Kodým, CSc.
předseda

Zapsal: PhDr. Vl. Kebza